

**ПРОБЛЕМИ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**

аспірант Кансо Алі Ахмед

Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький

Наукова проблема прогнозування та планування соціального капіталу національної економіки характеризує комплекс невирішених питань в частині обґрунтування актуальності та пошуку шляхів регулювання процесу його формування, з'ясування його ролі в умовах становлення сучасної моделі постіндустріальної економіки, що базується на знаннях.

Секторальна структура національної економіки в умовах становлення та функціонування постіндустріального технологічного устрою системи господарювання може бути представлена реальним сектором економіки та трансакційним сектором економіки. Змістом функціонування трансакційного сектору економіки є здійснення витрат, що пов'язані з доведенням товару від виробника до кінцевого споживача. Це факти та реалії, що зображають "поле" формування та використання усіх видів капіталу (фізичного, матеріального, людського).

Поняття соціального капіталу, що було введено до наукового обігу у 1983 році французьким вченим П. Бурдьє, базувалось на ідеях, що були розвинуті раніше у роботах А. де Токвіля, Георга Зіммеля, Еміля Дюркгайма, Макса Вебера, а пізніше розвивались у працях Роберта Патнема, Дж. Коулмена. На основі вивчення положень цих робіт сформульовано визначення соціального капіталу (СК), зроблено припущення про те, що він, в силу своїх специфічних особливостей, дозволяє не лише здійснювати реальну економію трансакційних витрат, але й приносити вигоду суб'єктам інституціональних відносин у вигляді соціальної ренти. СК національної економіки – сукупність структурованих соціально-економічних відносин, заснованих на взаємно визнаних неформальних інститутах (нормах та цінностях), дотримання котрих приносить вигоду суб'єктам відносин у вигляді соціальної ренти, що виражає розмір заощадження коштів від реструктуризації інституціональних установ та організацій на основі чіткої специфікації прав власності, створення організаційних структур, що забезпечують їх ефективний обмін, порівняння та економію витрат, що виникають у ході цього процесу. СК одночасно є схожим та відмінним від інших видів капіталу. Сутність СК характеризують його елементи, функції, структура на різних інституціональних рівнях.

Гіпотетично об'єднавши викладені положення про секторальну структуру національної економіки та сутність СК, виявляється можливим розробити схему впливу його окремих елементів на трансакційні витрати на різних рівнях національної економіки.

В основу прогнозування та програмування, як специфічних механізмів державного регулювання СК, покладається процес планомірного розвитку його основних елементів (довіри, норм, правил, соціальних зв'язків, ділової репутації, культури), який має за мету зменшення трансакційних витрат за рахунок зниження ризиків опортуністичної поведінки, рівня невизначеності, витрат з узгодження інтересів економічних агентів та захисту прав власності, подолання асиметричності інформації, зростання інформаційних обмінів, заощадження витрат на здійснення моніторингу і контролю контрагентів, мінімізації безпосередньої шкоди та наслідків від неповноти контрактів в масштабах національної економіки. Прогнозування та програмування СК ми передбачаємо здійснювати на основі наукових принципів формування стратегічних цілей пріоритетних напрямів соціально-економічної політики у процесі розробки цільових, комплексних програм – системної сукупності зорієнтованих в просторі та часі, узгоджених за змістом, термінами, виконавцями, забезпечених ресурсами заходів, що спрямовані на розвиток основних елементів СК з метою заощадження витрат у трансакційному секторі національної економіки.